

ЕКОНОМІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

УДК 338.23:336.74

С. В. Белоусова

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті досліджено тенденції основних макроекономічних показників та виявлено фактори, що на них впливають за допомогою методів кореляційно-регресійного багатфакторного статистичного аналізу. Для більш детального аналізу тенденцій в економіці України проведено аналіз тенденцій основних показників фінансово-господарської діяльності підприємств за галузями економіки та видами економічної діяльності. Виявлено спільні й відмінні риси у тенденціях показників доходів та фінансових результатів від звичайної діяльності підприємств за окремими галузями.

Ключові слова: обсяг валового внутрішнього продукту, інвестиції в основний капітал, рівень безробіття, експорт товарів і послуг, імпорт товарів та послуг, номінальна середньомісячна заробітна плата, обсяг реалізованої продукції промисловості, обсяг продукції сільського господарства, обсяг виробництва промислової продукції, роздрібний товарооборот, обсяг реалізованих послуг, фінансовий результат (сальдо) підприємств від звичайної діяльності до оподаткування, факторний аналіз, коефіцієнт кореляції.

Вступ. Розвиток сучасної економіки України характеризується кількома важливими етапами, насамперед, це період трансформації з 1991 р. по 1999 р., коли відбувалося становлення державності та перехід від планової соціалістичної економіки до ринкової; потім період стрімкого зростання з 2000 р. по 2007 р.; період впливу світової кризи і внутрішньо українських кризових явищ протягом кінця 2008-2010 рр. і після кризовий період з 2011 р. по теперішній час [1, 3, 7]. Період трансформації економіки України у 1991-1999 рр. характеризувався глибокими кризовими явищами як в економіці, так і в суспільстві. За цей період відбувалося різке падіння реального ВВП внаслідок закриття та приватизації великої кількості промислових підприємств, розриву традиційних внутрішніх та зовнішніх економічних й господарських зв'язків українських підприємств з постачальниками та споживачами, наростання боргів значної кількості підприємств та їх банкрутство, заборгованість заробітної плати та соціальних платежів, гіперінфляція, зростання безробіття та міграції населення [7, 9]. Під кінець 90-х років вдалося стримати кризові явища в політиці, економіці та суспільстві, і вже з 2000 р. ситуація стабілізувалася, а з 2001 р. намітилися тенденції до поступового зростання таких важливих показників, як обсяги виробництва товарів, робіт та послуг і внутрішній валовий продукт. За період трансформації відбулося первісне накопичення та перерозподіл капіталу між впливовими фінансово-промисловими групами, що визначилися в політичному істеблшменті України групи та відстоювали інтереси крупного бізнесу; була сформована банківська система й проведена грошова реформа; стримано гіперінфляцію та зростання безробіття. З 2000-2001 рр. по 2007-2008 р. відбувалося відновлення економіки України та зростання основних макроскопічних показників. Проте збільшення основних макроекономічних показників відображувало не тільки фізичні обсяги зростання, а й вплив інфляційних процесів.

Так, у 2000 р. обсяг внутрішнього валового продукту (ВВП) у фактичних цінах становив 170070 млрд. грн., а у 2010 р. цей показник зріс у 6,4 рази і досяг 1094607 млрд. грн. ВВП у розрахунку на одну особу становив у 2000 р. 3436 грн., а у 2010 р. цей показник дорівнював 23863 грн., тобто збільшився майже у 7 разів. Вартість основних засобів у 2000 р. складала 829 млрд. грн., а на кінець 2010 р. цей показник збільшився у 8 разів і досяг 6649 млрд. грн. Інвестиції в основний капітал збільшилися з 23,6 млрд. грн. до 150,7 млрд. грн., тобто у 6,4 разів. Кількість зайнятих в економіці збільшилася за період 2000-2010 р. на 0,4% і становила 20266 тис. осіб у 2010 р. проти 20175 тис. осіб у 2000 р. Рівень безробіття, розрахований за методологією МОП, скоротився з 11,6% у 2000 р. до 8,1% у 2010 р. Обсяг реалізованої продукції промисловості збільшився з 182,7 млрд. грн. у 2000 р. до 1067,1 млрд. грн. у 2010 р., тобто у 5,8 разів. Продукція сільського господарства в порівнянних цінах 2005 р. збільшилася у 2010 р. у 1,3 рази проти 2000 р. Обсяг реалізованих послуг зросла у 12 разів, з 20,5 млрд. грн. до 257,1 млрд. грн.; за період 2000 – 2010 рр. роздрібний товарообіг збільшився майже у 19 разів з 28,8 млрд. грн.

у 2000 р. до 541,5 млрд. грн. у 2010 р. Нормалізація господарської і економічної діяльності призвела до покращення зовнішньоекономічних відносин, про що свідчить зростання експорту і імпорту за період 2000-2010 рр. У 2000 р. експорт товарів і послуг становив 18,1 млрд. долл. США, а у 2010 р. цей показник зріс у 3,5 рази і складав 63,2 млрд. долл. США. Показник імпорту товарів та послуг зріс за період 2000-2010 рр. у 4,4 рази, з 15,1 млрд. долл. США у 2000 р. до 66,2 млрд. долл. США у 2010 р. Покращення економічної ситуації також призвело до зростання доходів бюджету й номінальних доходів населення. За період 2000-2010 рр. доходи зведеного бюджету зросли у 6,4 разів, але негативним явищем було також зростання дефіциту бюджету. Доходи населення у 2000 р становили 128736 млн грн., а у 2010 р. цей показник збільшився у 8,55 разів і становив 1101015 млн грн. Номінальна середньомісячна заробітна плата зросла за період 2000-2010 рр. у 9,7 разів. Проте стрімке зростання макроекономічних показників не відображувало фундаментального значного покращення в економіці, хоча й демонструвало певні позитивні зміни.

Слід зауважити, що якісний аналіз основних макроекономічних показників не завжди дозволяє оцінити складність тенденцій, їх нелінійний характер. Тому для вивчення складного характеру тенденцій, їх взаємозв'язків доцільно використовувати методи кореляційно-регресійного багатofакторного статистичного аналізу [5, 9, 10].

Дослідженням сучасних макроекономічних тенденцій в Україні займаються ряд провідних вчених, таких як В. Гесць, М. Кизим, Є. Бойко, Т. Клебанова, В. Гриньова, О. Коюда, О. Раєвнева та ін [1, 3, 8, 9, 10].

Цілі та задачі дослідження. Основними завданнями у даній роботі є дослідження тенденцій основних макроекономічних показників та виявлення латентних факторів, що на них впливають за допомогою факторного аналізу.

Основні результати. З метою вивчення взаємозв'язків між основними соціально-економічними показниками розвитку України були розраховані і проаналізовані коефіцієнти кореляції між поточними основними значеннями, темпами зростання (індексами) та значеннями з урахуванням лагів в 1 період, в окремих групах цих соціально-економічних показників.

В першу групу увійшли такі економічні показники, як: валовий внутрішній продукт; основні засоби; кількість зайнятих; експорт товарів і послуг; імпорт товарів і послуг. Для цих показників були розраховані індекси, що відображують щорічні темпи зростання і побудовано матрицю коефіцієнтів кореляції між значеннями цих індексів.

На основі розрахунків коефіцієнтів кореляції між поточними показниками з'ясовано, що сильно корельовані між собою такі пари трендів: валового внутрішнього продукту і основних засобів (коефіцієнт кореляції 0,87); валового внутрішнього продукту та експорту товарів і послуг (коефіцієнт кореляції 0,93); валового внутрішнього продукту та імпорту товарів і послуг (коефіцієнт кореляції 0,91). Тенденції вартості основних засобів має значні коефіцієнти кореляцій (більш, ніж 0,6) з тенденціями експорту товарів та послуг, й їх імпорту. Також сильно між собою корелюють тенденції експорту та імпорту товарів й послуг (коефіцієнт кореляції 0,99). Лінійно незв'язані між собою тенденції валового внутрішнього продукту і кількості зайнятих, кількості зайнятих і вартості основних фондів. Спостерігається слабкий зв'язок між кількістю зайнятих і тенденціями експорту та імпорту товарів й послуг. Коефіцієнти кореляції, розраховані між індексами показників групи 1, відрізняються від коефіцієнтів кореляції, розрахованих для поточних вихідних даних. Так, спостерігаються від'ємні значення коефіцієнтів кореляції між темпами зростання (індексами) валового внутрішнього продукту і основних засобів (коефіцієнт кореляції -0,38), між вартістю основних засобів та експортом товарів й послуг (коефіцієнт кореляції -0,24), між вартістю основних засобів та імпортом товарів й послуг (коефіцієнт кореляції -0,25). В той же час коефіцієнти кореляції між темпами зростання кількості зайнятих й відповідними темпами зростання експорту та імпорту товарів й послуг значно більші, ніж між їхніми вихідними даними. Так, коефіцієнт кореляції між темпами зростання кількості зайнятих й експортом товарів та послуг становить 0,36, а коефіцієнт кореляції між темпами зростання кількості зайнятих й імпортом товарів та послуг становить 0,48. Дуже сильно між собою

пов'язані темпи зростання валового внутрішнього продукту, експорту та імпорту товарів та послуг, відповідні коефіцієнти кореляції перевищують 0,8. Проте темпи зростання валового внутрішнього продукту і кількості зайнятих, темпи зростання вартості основних засобів і кількості зайнятих між собою суттєво не пов'язані (відповідні коефіцієнти кореляції менш 0,1).

У другу групу увійшли показники виробництва та інвестування, а саме: валовий внутрішній продукт, обсяг реалізованої продукції промисловості, продукція сільського господарства, обсяги виробництва промислової продукції, інвестиції в основний капітал, роздрібний товарооборот і обсяг реалізованих послуг. Слід визначити, що в цій групі спостерігаються значні мультикореляції між всіма показниками, що показує суттєві взаємозв'язки між їхніми тенденціями. Дуже сильно корельовані між собою тенденції зростання валового внутрішнього продукту й обсягів реалізованої продукції промисловості, тенденції зростання валового внутрішнього продукту й інвестицій в основний капітал, тенденції зростання валового внутрішнього продукту і роздрібний товарооборот підприємств, тенденції зростання валового внутрішнього продукту та обсяг реалізованих послуг. Високий рівень кореляції між тенденціями зростання ВВП, обсягів реалізованої продукції, роздрібногo товарообороту підприємств та обсягів реалізованих послуг обумовлюються наявністю функціональних залежностей та незначних впливом випадкових факторів, що впливають на відхилення від детермінованої компоненти. Слід зазначити досить високий кореляційний зв'язок між тенденціями інвестицій в основний капітал та тенденціями роздрібногo товарообороту підприємств та обсягів реалізованих послуг. Слід також підкреслити, що в порівнянні з першою групою показників, коефіцієнти кореляції між індексами показників другої групи також високі, тобто існують суттєві кореляційні зв'язки й між темпами зростання показників другої групи.

До третьої групи увійшли показники, що зв'язані з соціально-економічною сферою та добробутом. Це такі показники, як: валовий внутрішній продукт, валовий внутрішній продукт у розрахунку на одну особу, доходи населення, доходи зведеного бюджету, дефіцит/профіцит бюджету, рівень безробіття, середньомісячна заробітна плата. Між показниками існують тісні кореляційні зв'язки, про що свідчать досить високі значення додатних та зворотніх значень показників кореляції, які відображують наявність прямих та зворотніх залежностей. Дуже високі додатні кореляційні зв'язки існують між тенденціями зростання валового внутрішнього продукту, доходами населення, доходами зведеного бюджету й середньомісячної заробітної плати. Від'ємні сильні кореляційні зв'язки існують між тенденцією дефіциту бюджету й тенденціями валового внутрішнього продукту, доходами населення, доходами зведеного бюджету та середньої місячної заробітної плати. Також негативний кореляційний зв'язок існує між тенденцією рівня безробіття й тенденціями валового внутрішнього продукту, доходами населення, доходами зведеного бюджету та середньої місячної заробітної плати. Тобто покращення економічної ситуації, яке супроводжується зростанням валового внутрішнього продукту, призводить до покращення добробуту суспільства та населення й зменшення рівня дефіциту бюджету та рівня безробіття. Слід визначити, що досить суттєві кореляційні зв'язки існують не тільки між вихідними значеннями поточних показників, але й між їхніми індексами, тобто темпами зростання.

З метою пояснення причин тісних кореляційних зв'язків між основними соціально-економічними показниками, було застосовано факторний аналіз для виявлення дії загальних факторів [5]. Ці фактори впливають на ті чи інші сфери соціально-економічного середовища і їхню непряму дію на основні соціально-економічні показники можна виявити за допомогою одного з методів факторного аналізу. В даному дослідженні було використано метод головних компонент та виявлено дію трьох латентних факторів.

Результати застосування методу головних компонент приведено в табл.1. В результаті аналізу значень навантажень виявлених факторів видно, що перший фактор суттєво впливає на інвестиції в основний капітал, експорт та імпорт товарів та послуг й рівень безробіття.

З аналізу значень навантажень виявлених факторів видно, що перший фактор суттєво впливає на інвестиції в основний капітал, експорт та імпорт товарів та послуг й рівень безробіття.

Факторні навантаження

Factor Loadings (Varimax normalized) (new-faktor.sta) Extraction: Principal components (Marked loadings are > .700000)				
Показники	Ум.позн.	Фактор 1 Factor	Фактор 2 Factor	Фактор 3 Factor
		1	2	3
Валовий внутрішній продукт, млн грн.	VAR1	0,644494	0,760386	0,041415
у розрахунку на одну особу, грн.	VAR2	0,638749	0,765125	0,042368
Основні засоби (у фактичних цінах на кінець року), млрд.грн.	VAR3	0,201029	0,969601	0,103536
Доходи населення, млн.грн.	VAR4	0,576918	0,799869	0,052226
Зведений бюджет, млрд.грн.	VAR5	0,685899	0,720742	0,020846
дефіцит/профіцит бюджету	VAR6	-0,14088	-0,96238	-0,16715
Обсяг реалізованої продукції промисловості (у факт.цінах), млрд.грн.	VAR7	0,676482	0,732962	0,063035
Продукція сільського господарства (у порівняних цінах 2005 р.), млрд.грн.	VAR8	0,64195	0,260076	0,710581
Інвестиції в основний капітал, млрд.грн.	VAR9	0,886976	0,43543	-0,07514
Роздрібний товарооборот підприємств (у факт. цінах), млрд.грн.	VAR10	0,352215	0,909213	0,053001
Обсяг реалізованих послуг, млрд.грн.	NEWVAR11	0,616866	0,774005	0,090197
Експорт товарів і послуг, млрд.дол.США	NEWVAR12	0,851998	0,504525	-0,0322
Імпорт товарів і послуг, млрд.дол.США	NEWVAR13	0,861673	0,475877	-0,09084
Кількість зайнятих, тис. осіб	NEWVAR14	0,171652	-0,06423	-0,97626
Рівень безробіття (за методологією МОП), %	NEWVAR15	-0,9361	-0,12427	-0,08843
Середньомісячна номінальна заробітна плата, грн.	NEWVAR16	0,607793	0,786653	0,050757

Тобто перший фактор можна інтерпретувати як формування загального уявлення про зовнішню ситуацію в країні для переважно іноземних інвесторів чи експертів. Другий фактор має суттєві факторні навантаження на такі показники, як: внутрішній валовий продукт, внутрішній й валовий продукт у розрахунку на одну особу, основні засоби, доходи населення, зведений бюджет та його профіцит / дефіцит, обсяг реалізованої продукції промисловості, роздрібний товарооборот підприємств, обсяг реалізованих послуг, середньомісячна заробітна плата. Другий фактор можна охарактеризувати як вплив чинників на внутрішню економічну ситуацію у промисловості та сфері послуг й стану бюджету країни. Третій фактор також відображає вплив інших внутрішньоекономічних чинників на стан сільського господарства і кількість зайнятих, тому що він має суттєві факторні навантаження на ці два показники. З результатів декомпозиції дисперсії латентних факторів, видно, що перший фактор пояснює 79,3% дисперсії вихідних показників, другий фактор – 10,2% дисперсії, а третій фактор – 8,4% дисперсії. На решту факторів приходиться менш ніж 2% дисперсії вихідних показників. Тобто на підставі отриманих результатів використання методу головних компонент, слід зробити висновки, що мультиколінеарність тенденцій не випадкова, а пов'язана з комплексною дією системних факторів, латентну дію яких можна виявити за допомогою факторного аналізу.

Для більш детального аналізу тенденцій в економіці України доцільно провести аналіз з тенденцій основних показників по галузях України. Одними з таких важливих показників є: дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, послуг) за видами економічної діяльності; фінансовий результат (сальдо) підприємств від звичайної діяльності до оподаткування за видами економічної діяльності; збиток підприємств від звичайної діяльності до оподаткування за видами економічної діяльності; частка підприємств, що одержали збиток від звичайної діяльності до оподаткування, за видами економічної діяльності; інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності; оборотні активи підприємств за видами економічної діяльності; операційні

витрати на одиницю реалізованої продукції (робіт, послуг); рівень рентабельності операційної діяльності підприємств за видами економічної діяльності.

Проведений аналіз матриці кореляцій часових рядів за 2000-2010 рр., показав, що найбільш узгодженими в часі з загальними тенденціями динаміки доходів від реалізації продукції (товарів, послуг) по економіці в цілому були тенденції в таких галузях економіки, як: промисловість; будівництво; торгівля; діяльність готелів та ресторанів; фінансова діяльність; операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям; охорона здоров'я та надання соціальної допомоги. У цих галузях коефіцієнти кореляції трендів з загальною тенденцією по економіці в цілому складали більш 0,9. Значно менші показники кореляції доходів від реалізації продукції (товарів, послуг) з загальною тенденцією динаміки доходів по всій економіці спостерігалися для сільського господарства (коефіцієнт кореляції становив 0,75) та у сфері надання комунальних і індивідуальних послуг, культурі та спорті (коефіцієнт кореляції становив 0,64). Дуже слабо була корельована тенденція динаміки доходів від реалізації продукції (товарів, послуг) у сфері науки з динамікою доходів від реалізації продукції (товарів, послуг) по економіці в цілому.

За період 2000-2010 рр. загальний фінансовий результат (сальдо) підприємств від звичайної діяльності до оподаткування зріс на 35759,7 млн грн., або у 3,56 разів. Проте ситуація в різних сферах економічної діяльності дуже сильно різнилася. З графіків показників фінансового результату (сальдо) від звичайної діяльності до оподаткування та результатів розрахунків щорічних темпів приросту (падіння) для цих показників було видно, що спостерігалися нелінійні тенденції. Причому для більшості галузей економіки спостерігалось стрімке зростання показників фінансового результату від звичайної діяльності за 2004-2007 рр. і значне падіння цих показників у 2009 та 2010 рр. В цілому у 2010 р. в порівнянні з 2000 р. відбулося зменшення фінансового результату від звичайної діяльності підприємств до оподаткування у наступних видах економічної діяльності: у сільському господарстві, у будівництві, у діяльності готелів та ресторанів, у сфері надання комунальних та індивідуальних послуг, культурі та спорті.

Аналіз коефіцієнтів парних кореляцій показав наступне: для таких видів економічної діяльності, як промисловість, торгівля, фінансова діяльність, операції з нерухомим майном, надання комунальних та індивідуальних послуг фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування досить сильно корельовані з загальною тенденцією в цілому по економіці; для таких видів економічної діяльності, як готельно-ресторанний бізнес, діяльність транспорту та зв'язку, сфері охорони здоров'я та надання соціальних послуг тенденції фінансового результату підприємств до оподаткування кореляція з загальною тенденцією по економіці невелика; а у таких сферах, як сільське господарство та освіта, взагалі не має кореляції фінансових результатів підприємств від звичайної діяльності до оподаткування з загальною тенденцією по економіці.

Так, за період 2000-2010 рр. сума збитків підприємств від звичайної діяльності до оподаткування за всіма видами економічної діяльності зросла на 58782,6 млн грн. або у 3,64 рази. За вказаний період збільшення суми збитків відбулося в таких видах економічної діяльності: у промисловості – на 22147,7 млн грн. або у 3,25 разів; у будівництві – на 2566,8 млн грн. або у 4 рази; у торгівлі – на 9821,5 млн грн. або у 3,27 разів; у діяльності готелів та ресторанів – на 474,7 млн грн. або у 5,2 рази; у діяльності транспорту та зв'язку – на 839,3 млн грн. або у 1,2 разів; у фінансовій діяльності – на 16507 млн грн. або більш чим 96 разів; у сфері операцій з нерухомим майном, орендою, інжинірингом та наданням послуг підприємцям – на 5419,3 млн грн. або у 5,4 рази; у сфері освіти – на 7,6 млн грн. або у 1,55 разів; у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги – на 95,2 млн грн. або у 2,8 разів та у сфері надання комунальних та індивідуальних послуг – на 2449,9 млн грн. або у 13,8 разів. Лише тільки у сільському господарстві збиток підприємств від звичайної діяльності до оподаткування був у 2010 р. на 1485,5 млн грн. нижче (на 0,03%), ніж аналогічний показник у 2000 р.

Слід визначити, що за період 2000-2010 р. показник частки збиткових підприємств, що одержали збиток від звичайної діяльності до оподаткування, за всіма видами економічної діяльності виріс з 37,7% у 2000 р. до 43,6% у 2010 р. Проте тенденції щодо частки збиткових підприємств, що одержали збиток від звичайної діяльності до оподаткування досить сильно різнилися за видами економічної діяльності. Так, у сільському господарстві у 2000 р. цей показник складав 34,5%, у 2002 р. виріс до рівня 48,2%, а у 2010 р. становив лише 13,9%. У промис-

ловості частки частки збиткових підприємств, що одержали збиток від звичайної діяльності до оподаткування, коливалася від найменшого рівня 33,4% у 2007 р. до найвищого 45% у 2010 р. У будівництві показник частки збиткових підприємств, що одержали збиток від звичайної діяльності до оподаткування, виріс з 42,2% у 2000 р. до 55,1% у 2010 р. В діяльності готелів та ресторанів й фінансовій діяльності, навпаки, у 2010 р. показник частки збиткових підприємств, що одержали збиток від звичайної діяльності до оподаткування, зменшився в порівнянні з 2000 р. В інших галузях економіки спостерігалася незначне коливання частки збиткових підприємств, що одержали збиток від звичайної діяльності до оподаткування, за період 2000-2010 рр.

Висновки. Таким чином, на основі аналізу основних показників фінансово-господарської діяльності підприємств за різними видами економічної діяльності за допомогою кореляційного аналізу виявлено спільні риси у тенденціях показників доходів та фінансових результатів від звичайної діяльності підприємств окремих галузей та виділено відмінності для інших галузей. Загальною спільною проблемою багатьох підприємств є низька рентабельність, зокрема операційної діяльності. Проте, для значної кількості підприємств різних галузей економіки характерна не лише низька рентабельність операційної діяльності, а й збитковість. Про це свідчать відповідні дані та наростання як суми збитків, так і частки збиткових підприємств за окремими видами економічної діяльності. Враховуючи все вище викладене, слід ретельно аналізувати операційні витрати підприємств в різних галузях економіки, об'єктивні та суб'єктивні причини їх зростання; вивчати обсяги оборотних коштів та джерел їх формування для підприємств різних галузей; досліджувати динаміку заборгованості підприємств та обсяги інвестицій у розрізі різних видів економічної діяльності.

Література:

1. Бандурка А. М. Финансово-экономический анализ / Бандурка А. М., Червяков И. М., Посылкина О. В. – Х. : Ун-т внутр. дел, 1999. – 394 с.
2. Гальчинський А. Економічний розвиток: методологія оновленої парадигми / А. Гальчинський // Економіка України, 2012. – № 5. – С. 4-17.
3. Гриньова В. М. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності : монографія / за заг. ред. Гриньової В. М., Коюди В. О., Лепейко Т. І., Коюди О. П. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2002. – 464 с.
4. Державний комітет статистики України. Офіційна веб-сторінка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Дубров А. М. Многомерные статистические методы : учебник / Дубрової А. М., Мхитарян В. С., Трошина Л. И. – М. : Финансы и статистика, 1988. – 352 с.
6. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень // Щомісячний моніторинг основних індикаторів бюджетної та банківської систем України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ibser.org.ua/userfiles/File/>.
7. Корнійчук Л. Економічне зростання і сталий розвиток / Корнійчук Л // Економіка України. – 2008. – № 4. – С. 82-90.
8. Математичні методи і моделі ринкової економіки : навч. посіб. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. – 456 с.
9. Прогнозування соціально-економічного розвитку регіону: питання теорії і методології / за ред. Бойко Є. Г. – НАН України ; Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2005. – 234 с.
10. Экономический анализ : учеб. для вузов / под ред. Л. Т. Гиляровской. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 527 с.

С. В. Белоусова

Исследование современных тенденций в развитии экономики Украины

В статье исследовано тенденции основных макроэкономических показателей и выявлено факторы, повлиявшие на них с помощью методов корреляционно-регрессионного многофакторного статистического анализа. Для более детального анализа тенденций в экономике Украины проведен анализ тенденций основных показателей финансово-хозяйственной деятельности предприятий по отраслям экономики и видам экономической деятельности. Выявлены общие и отличительные черты в тенденциях показателей доходов и финансовых результатов от обычной деятельности предприятий отдельных отраслей.

Ключевые слова: объем валового внутреннего продукта, инвестиции в основной капитал, уровень безработицы, экспорт товаров и услуг, импорт товаров и услуг, номинальная среднемесячная заработная плата, объем реализованной продукции промышленности, объем продукции сельского хозяйства, розничный товарооборот, объем реализованных услуг, финансовый результат (сальдо) предприятий от обычной деятельности до налогообложения, факторный анализ, коэффициент корреляции.

RESEARCH OF CURRENT TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF ECONOMY OF UKRAINE

The article examines the trends of the key macroeconomic indicators and identifies the factors that affect them using methods of correlation-regression multivariate statistical analysis. For more detailed analysis of the trends in the Ukraine economy there are analyzed the trends of the key indicators of financial and economic activities of enterprises according to the economic fields and types of economical activities. Also there are revealed common and distinctive features of the trends of income indicators and financial results from ordinary business activities in the separate fields.

Key words: amount of gross domestic product, investment in the fixed capital, unemployment level, export of goods and services, import of goods and services, nominal average wages, volume of industrial output, volume of agricultural production, volume of industrial production, retail turnover, volume of services, financial result (balance) of enterprises from ordinary activities before taxation, factor analysis, correlation coefficient.

Надійшла до редакції 25.02.2013 р.